

באים אל תפקידנו מכה שליחותו של הרב, "אנכי והילדים אשר נתן לי ד' לאתות ולמופתים בישראל" (ישעיה ח, יח)⁵⁵. מגמתה של התורה הגואלת היא להשיב את גאותם של ישראל, להשיב את האמונה שדרך ד' תצלח ושכל נפילות הדור בשלבי התחיה הם נגעי עור⁵⁶ בלבד, ומוכשר ומסוגל הוא דורנו להשתייך את חייו הלאומיים על יסוד הקודש.

כנגד החולשה והרפיון האוחזים ברוח ישראל נוסף אנו אמונה, והיא אשר תחנל את הגבורה. ניקח על עצמנו להשלים את היסוד שכה חסר בדור - אמונת האומה בעדף חייה. נלך בדרכם של משה, ישעיהו, חכמי התורה שבעל-פה לדורותיהם ורבותינו וצ"ל, ובכך בעזרת ד' נכריע לטובה את הדור כולו.

ז. לדרכם של אנשי אמונה בתקופתנו

הסוגיות הללו שייכות מאוד לתקופתנו ולמשבריה. נמצאים אנו בעיצומה של מלחמת-חרבות, במאבק על תודעתו הלאומית של עם-ישראל והערכים על-פיהם ינהל את חייו. מתנהלת מערכה שלמה, העוסקת בהשפלת רוח העם וביצירת תודעה בקרבנו כי הוא 'עם ככל העמים', ופסגת שאיפותיו היא לבנות 'מדינת כל אזרחיה', ולנהל סדרי כלכלה ובטחון תקינים. זהו נסיון להנמיך את הדימוי העצמי של העם ולהשכיח ממנו את היותו עם ד', המעותד להקים 'ממלכת כהנים וגוי קדוש' ולהאיר את העולם כולו באור ד'⁵¹.

בעת כזו, תפקידם של אנשי לב ורוח להשיב את גאותם של ישראל שניטלה מהם, להשיב לאומה את הכרת ערך עצמה כ"גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו" (דברים ד, ז) ולו "חקים ומשפטים צדיקים" (שם שם, ח), ואת האמונה בחיים האלהיים שבקרבה ובאפשרותה להנהיג את כל החיים הלאומיים והפרטיים על-פי סגולה עליונה זו.

הכרה זו של העם בערך עצמו תיכנה מתוך שחדורים יהיו אנשי האמונה ב"אמונה באורה האלהי של כנסת ישראל, שהוא לה סגולה עצמית שלא תזוז ממנה בכל חליפות הזמנים", גם "בעת אשר רמיסת קודש וזלזול דת יראו בכל תוקף ועז". אמונה זו היא מיסודות התורה-הגואלת ונצרכת היא לאומה בעת זו כאויר לנשימה.

הרע וצ"ל פעל בכל כוחו לברר את ערכם של ישראל ולמלא את האוירה הציבורית במושגים של סגולת-ישראל ושל הערך האלהי של האומה, ארצה ותחייתה. פעולה זו

55 עיין רש"י שם.

56 מאמרי הראיה, 'ירושלים', עמ' 300: "התחיה החדשה, שהחשישה מעט את צעריה, לקחה לה למנה איזה נצוצי חיים של עז, אבל לא יכלה להכתיך את הרקב הפנימי המכלה את זה שמבלעדינו לא תוכל לנו כל עוצמת רוח ליתן פרי תנוכה - את גאון הקודש. אמנם לא נגענו נשמה הם מראות-נגעים הללו, נגענו עור המה. בתוכיות נשמת עם קדוש, נשמת אלהים חיים בוערת בעז גבורתה, ואע"ג שלית בהו הימנותא איקרו בני ובמקום אשר יאמר להם: לא עמי אתם - יאמר להם: בני אל חי".

נמשכה גם על-ידי רבנו הרצ"ה זצ"ל, עד שבימיהם גם אנשים רחוקים מאמונה ומיראת-שמים הרגישו שיש אדם גדול שמאמין בנו, שמעריך אותנו אחרת לגמרי ממה שאנו מעריכים את עצמנו. החפצים להיות מתלמידיהם, להמשיך את דרכם ולאחוז בשיפולי גלימותיהם, נקראים להתמלא באמונה זו, - אמונה בקב"ה וביעריאל עמו, וכיכולת התעלותו של הדור הזה. זה אמנם "מקצע גדול בתורה, וחכמה עמוקה ורחבה", אך העיסוק בזה הוא יעודנו ולכך נוצרנו.

ההתייבות בחבל-קטיף היוותה דוגמא בזעיר-אנפין למדינת-התורה העתידה. נוצרה בה מציאות נגה של התייבות אידיאלית המיוסדת על טהרה וחיי קודש, פיתוח קלאות פורחת וכלכלה מצליחה, מתוך גדלות של תורה, אמונה וקדושה. בעצם מציאותה היוותה קריאת כיוון והוראת דרך לכל חיי העם בארץ, ומאבק חיובי כנגד התרבות הנכרית המשתלטת עלינו וממלאת את המערכות הממלכתיות.

עקירת חבל-קטיף היא חלק מהמאבק על הרוח והתרבות הישראלית, ביטוי וסימפטום להתדרדרות בדעת העם את ערך עצמו ונסיגה מהאידיאל העליון של 'אתה בחרתנו', - התדרדרות אשר החלה עוד קודם לכן ב"רמיסת קודש וזלזול דת" שהופיעו בתחומים רבים בחיינו הלאומיים.

שעה זו היא שעת מבחן גדולה מאוד לנאמנותנו לתורתנו, ליעודנו ולשליחותנו.

התמלאות בקצף, בזעם וביאוש מזיקה לכל המצב הכללי, ומוסיפה נפילה על נפילה. המחשבה כי ניתן להילחם באידיאולוגיה על-ידי עקירת ישובים והריסת בתים היא מחשבה פרימיטיבית, הדומה למלחמה בתורה על-ידי שריפת ספרים. הנזק האמיתי לרוחה של האומה ייגרם אם כתגובה לעקירה הנודאה ניטוש, חלילה, את אמונתנו בשורש האלהי של האומה החי בה גג במצבי ירידתה, וכיכולת הגנוזה בה להתעלות לחיות על-פי גובה נשמתה. דוקא כעת, כשהאומה נשפלת ברוחה, הדבר הנחוץ לה ביותר הוא האמונה בכוחה, והערכתה את עצמה לא על-פי מה שמתגלה בחייה החיצוניים, אלא על-פי סגולתה הפנימית. מתוך כך יוולדו בה הכוחות התיקון המצב ולהשבת גאותן של ישראל. בשעה שהחושך המכסה את האור הפנימי מביא לכך שרומסים ומבזים אותנו ואת משנתנו, דוקא אז נתבעים אנו יותר מתמיד להתרומם לתודעת השליחות, - לראות מתוך הנפילה הנוראה הפוגעת בנו כמה גדולה המחלה, וכמה נחוצה לאומה הרפואה העליונה של השבת הכרת ערכה. סם החיים לאומה כולה מצוי בידנו, ועל-כן ערך שליחותנו עולה, והוא נעשה דבר שהנשמה תלוייה בו, יש בכח המשבר לרומם אותנו ולהביאנו לאחוז בשיפולי גלימתו של ישעיהו, ושגם כאשר מורטים ומבזים אותו אינו שוכח את מעלתם של ישראל, ומתוך כך מתרומם במסירות-נפש לתפקידו הכללי.

כל דרכנו במהלך הקץ-המגולה היא דרך של מסירות-נפש, קידוש-השם ומאבק האור נגד החושך. הצטרפותנו למפעל הציוני לא באה מפני שכפועל היה שלם, אלא מפני שידענו שהחוק שבתנועה הציונית, הוא קדוש ואלהי, וצפינו את העתיד להיוולד משיבת העם לארץ - 'ממלכת כהנים וגוי קדוש'. בהצטרפנו לתנועת השיבה לארץ ידענו שהרעיון הציוני, המיוסד על ערכים חילוניים, אינו מודע לערכה האלהי של האומה, ומסילוף זה עתידים לצמוח קלקולים גדולים⁵², ובכל זאת, לאור הכרת 'התוך' ו'הנולד'⁵³, התמטרנו לתפקיד העצום של הארת דרכה של התחיה וחשיפת ערכה האלהי הפנימי.

אם כעת, כשאנו רואים את ההתדרדרות שבאה עקב נמיכות הרעיון החילוני, אנו מגיעים לידי מסקנה כי המדינה איבדה את ערכה, וכל שלמדנו על סגולת-ישראל הקיימת גם ברשעים, אינו מתיחס לדור הזה, ויעם רשעים כאלו אין לנו עסק ושותפות - הרי זו נפילה נוראה, - נפילה לאנשי האמונה שאינם מתרוממים "מעל שפלות החיים הגסים והמגובלים ההולכים קדורנית בזעפם העגום", ונפילה לדור כולו, שאין מי שמאמין בו, מעריך אותו ומכיר בסגולתו.

דרך כזו מחזקת את כוחות השלילה, המצפים לתגובה כזו - 'שיפטיקו חלמידי הרב קוק, המשיחיסטים', לדבר על הערך האלהי של האומה, על שאיפותיה האלהיות להקים 'ממלכת כהנים וגוי קדוש' בכל מלוא רוח ארצנו, ויניחו לנו להקים 'מדינת כל אזרחיה' ולהיות 'עם ככל העמים', ובכך ישחררו אותנו מכל המעמסה האידיאולוגית שלהם⁵⁴.

מבט כזה מצד אנשי האמונה שבדור מהוה משבר נורא, משום שבית-מדרשה של התורה-הגואלת נועד לזרוק נשמה בגויה, לטהר ולקדש את הגוף הלאומי כולו, וכשהוא נוטש את תפקידו הרי זו עזיבת הנשמה את הגוף, ואסון זה יורד עד ארשיות קיומנו. נבונים אנו בזה, אם שואפים אנו להיות 'נושאים את הדור' כנשמתנו, כחפצנו ובמחשבתנו, או שמה להיפך - התכרה היא הנושאת אותנו ואנו מעריכים את עצמנו על-פי מה שהקו הנמוך השולט בה מעריך אותנו, וכשאין הוא מוצא לאידיאולוגיה שלנו זכות קיום והשפעה אנו נעלבים ומתנתקים.

הפסוקים ודברי חז"ל אודות דרכו של ישעיהו הם נבואה שנצרכה לדורות, להורות דרך לאנשי אמונה בשלבי צמיחת התחיה. אמנם איננו נביאים, אך בני נביאים אנו והגנו

52 עי' לקמן 'נשמה לעם עליה', עמ' עז.

53 עי' לקמן 'נשמה לעם עליה', עמ' עז.

54 ואכן, ביום בו פנתה עצמונת ח"י נכח מאמר על-ידי אחד מראשי האידיאולוגים של השמאל, המבשר בתרועת-צחוק כי תמה האידיאולוגיה של 'אתה בחרתנו', העוסקת בשאיפות אלהיות ומשיחיות ולא מניחה לנו לחיות חיים נורמליים ככל עם ולשון.